

ONGEMAKKELIJKE MENSEN

Elly Biesters

Ongemakkelijke mensen

Roman

Lebowski Publishers, Amsterdam 2017

© Elly Biesters, 2017
© Lebowski Publishers, Amsterdam 2017
Omslagontwerp: Riesenkind
Illustratie op pagina 18: © Jopie Biesters
Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 3528 7
ISBN 978 90 488 3529 4 (e-book)
NUR 301

www.lebowskipublishers.nl
www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit boek is voor Jopie.

‘Alles is er bijna niet meer.’

Armando

Ik ben een derke, een meisje, en dus ben ik een tientje waard.

Als je een jongen bent is mijn opa guller en wordt de beloning bij geboorte hoger, wel vijftwintig gulden. Want jongens, jungs-kes, kunnen naar je worden vernoemd en kunnen meewerken op het land of in de visserij.

Derkes moeten niet in de weg lopen, niet te veel vragen, niet te veel zeggen en niet te veel zijn. Meerdere derkes bij elkaar zijn frullie en als ze wat ouder en dikker worden zijn het frammessen. Hele dikke, onaantrekkelijke en bazige vrouwen worden mogomma's genoemd. Het is niet best als je een mogomma bent.

Maar ik ben nog maar een derke.

Een Vughtenaartje

April 1987

‘Douw es wa harder!’ commandeert opa bars. Zijn stem klinkt schel en de hand waarmee hij naar de overkant van de weg wijst trilt licht. Hij kan bijna niets meer zien en het geluid van optrekkende auto’s die ons naderen maakt hem bang. We staan zowat midden op de weg, hij in een rolstoel, ik erachter. Bij de stoep moet ik het randje op. De rolstoel helt gevaarlijk voorover, zo meteen kukelt-ie eruit.

‘Godverdegodvèèr!’ Met zijn handen probeert hij de wielen van de rolstoel in beweging te krijgen. Auto’s beginnen te toeteren want we staan nog half op de rijbaan. Ik krijg dat rot ding maar niet de stoep op geduwd. ‘Draaie! Draaie zeg ik oe!’ roept opa. Ik draai de stoel achterstevoren en trek hem met een ruk over de rand het voetpad op. Opa’s hoed wiebelt en zijn hoofd knakt maar we zijn veilig op de stoep. ‘Hoehoehoe,’ lacht-ie dan, opgelucht. ‘Hè hè. Nou urst mar es een Vughtenaartje.’

Opa’s verpleegtehuis in Den Bosch is niet ver van de woongroep waar mijn zus woont. Ze heeft daar een eigen kamer en werkt doordeweeks in het dierenasiel, waar ze verantwoordelijk is voor de afdeling katten. In de weekends haal ik haar vaak op om gezellige dingen te doen. Als ik in de bus langsrij om haar te bezoeken zie ik opa achter het raam zitten, zijn witte kuif

recht omhoog, zijn bijna blinde ogen starend door het raam. Sinds kort huur ik een pandje in het stadscentrum, waar ik een muziekwinkel wil beginnen. Ik ben zo druk met klussen dat er nauwelijks tijd overblijft om opa te bezoeken. Mijn vader zegt dat hij graag terug wil naar de Hucht, de boerderij in Heerewarden waar hij zijn leven lang heeft gewoond, maar opa daarheen brengen is een onderneming die niemand ziet zitten. De boerderij staat al een paar maanden te koop maar er heeft zich nog geen koper gemeld.

Door de winderige straten duw ik opa naar zijn favoriete lunchroom, Den Otter, waar ze Vughtenaartjes serveren, een soort tompouce met mokkacrème en hazelnoten. Zodra we ons hebben geïnstalleerd aan het raam steekt opa zijn hand op en roept luid om de ober. Als er niet snel genoeg wordt gereageerd roept-ie nog wat harder: 'OBÈÈÈR!' Er komt een jongen met een kladblokje tegen zijn buik gedrukt aangesneld.

'Kan dat niet wat sneller,' bast opa. 'Ge laat unne oude mins toch nie zoe lang wachten. Ik wil een goei dik Vughtenoartje en een tas thee.' Ik bestel ook een taartje, en een glas cola. 'En vlug een bietje!' roept-ie de jongen na. Dan vouwt hij zijn handen op zijn dikker geworden buik en kijkt om zich heen. Hij kriebelt wat aan zijn neus en besluit zijn portemonnee alvast tevoorschijn te halen. Met veel gezucht en gesteun probeert hij de beurs uit zijn achterzak te trekken. Het lukt niet best dus ik moet helpen. De portemonnee is dik en blijft haken achter het knoopje van zijn achterzak. Hij duwt me weg en rukt de beurs omhoog. Te hard, zodat de portemonnee door de lunchroom zeilt en wentelend tijdens zijn vlucht tegen een belendend tafeltje tot stilstand komt. Nieuwsgierig kijken andere bezoekers naar het tafereel. De honderdjes kieren naar buiten.

'Vat em es gauw, derke!'

Opa neemt de door mij opgeraapte portemonnee aan, legt hem op tafel en kijkt om zich heen of iedereen het wel goed heeft gezien. De ober arriveert met onze bestelling en zet met vlugge bewegingen de drankjes en de bordjes met taart voor onze neus. 'Ja, da's een hoop geld zie ik oe denken!' Opa legt zijn hand op de portemonnee voor hem op tafel. 'Ik heb d'r heel wat verdiend als visser op paling en zalm. Maar in '49 kwam de noodlotsnacht...'

Beleefd luistert de jongen even, maar hij spiedt om zich heen naar vluchtmogelijkheden. Ik neem een slok cola en kijk naar buiten. 'Witte gij hoe een zalm rood wordt?' vraagt opa de jongen, die zijn schouders ophaalt en hem ongeduldig wiebelend aankijkt. 'Ge moet hem krimp slaan, witte wat dat is?'

'Ik moet echt verder,' zegt de jongen.

'Luistert nou es effe,' zegt opa hard, en slaat met zijn vlakke hand op het tafelblad. Verontschuldigend glimlach ik naar de jongen die nog wat knikt en langzaam achteruitlopend naar de keuken verdwijnt. 'Godver,' vloekt opa, maar dan trekt het wachtende gebakje zijn aandacht. In drie happen heeft hij het naar binnen geschoven. Tevreden likt hij zijn lippen en witte snor schoon, trekt dan het gordijn voor het raam opzij en tikt met zijn trouwring op het raam om de aandacht van de voorbijlopende mensen te trekken. 'Jazeker, hier zit ik hoor!' Hij wuift met een wapperend wilhelminahandje en laat het gordijn weer zakken.

Bij het afrekenen goochelt opa lang en omstandig met de biljetten in zijn portemonnee. Hij haalt de honderdjes eruit, die ik even moet vasthouden, om het dikke pak vijftentwintigjes te hertellen en te herschikken tot een mooie bundel. Als er is afgerekend stopt hij de jongen een tientje fooi toe: 'Vat es oan, kèl!' en daarna wandelen we met de wind in onze rug

terug langs de Zuid-Willemsvaart naar het verpleegtehuis.

Daar aangekomen vraagt opa me nog even te blijven. 'Ik moet oer wat vragen, maar eerst m'n oefeningen doen.' Ik knik en ga aan de tafel bij het raam zitten. Het is heet in de gezamenlijke huiskamer van het tehuis. Er wonen hier zo'n vijftien mensen, het merendeel vrouwen en de meeste dement. Met zijn flamboyante uiterlijk en gezonde rode wangen past opa niet in dit grauwgrijze decor. Bij de televisie staan vijf stoelen waarin oude vrouwen naar *Cijfers en Letters* kijken. Af en toe roept er één een willekeurig woord richting het scherm. Boven de tv hangt een houten kooitje waarin een duif zit. Hij koert zacht. Rustig wacht ik tot opa klaar is met zijn dagelijkse oefening. Hij is zich heel goed bewust dat stilstand dodelijk kan zijn in zijn situatie. Daarom legt hij zichzelf een streng bewegingsregime op waar niks of niemand tussen komt. Iedere ochtend, middag en avond loopt hij twee rondjes over de afdeling met zijn zware stokken. Vanuit de gezamenlijke huiskamer kun je via de lange gangen een hele ronde lopen langs de aangepaste wc's en de keuken, terug naar de huiskamer. Daar doet hij ongeveer twintig minuten over. Aansluitend gaat hij altijd in een van de bruine skaileren fauteuils zitten en maakt hij minutenlang karateachtige bewegingen met zijn armen. 'Als ze mijn wille vatte sla ik ze allemaal kapot!' roept hij altijd met veel bravoure. Achter me hoor ik in de verte alweer het getik van zijn stokken, hij komt langzaam dichterbij.

Ik kijk om als het getik stopt. Met zijn glundergezicht praat opa met een van de verpleegkundigen.

'Hedde oer armbandje nie om?' hoor ik hem vragen. 'Op het werk mag dat niet,' antwoordt het meisje. Ze kijkt een beetje gegeneerd in mijn richting en bloost. Ik weet dat opa gouden armbandjes uitdeelt aan het personeel in ruil voor hun goede

zorg. Zo hoopt hij hun oordeel over zijn lompe gedrag te verzachten want, aldus mijn vader: ‘Het is en blijft een drageur.’

Hij tikt weer verder en loopt direct door naar de televisie waar hij met zijn gezicht dicht bij het toestel aan de knoppen draait. Het apparaat schakelt over naar een andere zender. ‘Weg met dieje poppenkast, d’r komt straks journaal en dat wil ik zien,’ deelt hij de tegensputterende dames mee. ‘En waag het nie om hem op iets anders te zetten!’ waarschuwt-ie nog terwijl hij zich in een stoel laat vallen en aan zijn armbewegingen begint.

‘Hedde gij volgende week nie es tijd om met mij naar de Hucht te gaan, derke?’ vraagt hij als hij klaar is, lichtjes nahijgend. Met een lichtblauwe zakdoek die hij uit zijn mouw trekt, wist hij zijn bezwete voorhoofd af. ‘Ik wil m’n munten hierheen halen,’ legt hij uit. Zijn muntenverzameling is bij de verhuizing naar het verpleegtehuis achtergebleven in de kluis op de boerderij. ‘Ik vertrouw het nie, Cornelia Grijpgraag ligt overal op de loer.’

Cornelia Grijpgraag is de verzamelnaam die opa gebruikt voor dieven, rovers, boeven en oneerlijke mensen. ‘En d’r ligt ommers vur een fortuin, ik heb d’r m’n hele lèève vur gespaard, ik heb het er niet op. Straks nemen ze de hele kluis mee, ze doen tegenwoordig van alles vur wa rijkdom. Ik haal ze liever naar Den Bosch, ook al stikt het hier van de katteliëken.’

Ik beloof hem dat we volgende week gaan en hij zal de zusters een taxi laten bestellen. Opa wurmt zijn stok tussen de voor de televisie zittende dames en tikt ermee op de knop zodat het volume omhooggaat. Met een luide boing opent het journaal met Harmen Siezen. ‘En nou de moel allemoal haauwen!’ zegt opa. De vrouwtjes mompelen wat maar zakken al snel in een gelaten slaaptoestand, aangemoedigd door de

waarschuwend blikken van mijn grootvader.

‘Ik ga, opa, houje!’

Hij wappert met zijn ene hand en tuurt ingespannen naar het scherm om wat te zien van het Duits sportvliegtuigje dat op het Rode Plein in Moskou is geland.

‘Dat zal ze leren, die vuil rooien!’ zegt hij, en schuift nog wat dichterbij de televisie om niets te hoeven missen.

1977

ons dorp

Ons dorp

Mijn zus heeft weer in haar bed geplast. Ze huilt en mijn moeder krijst. Met het druipende zeiltje in de lakens gewikkeld bonkt mijn moeder de trap af. Langzaam loop ik, met mijn neus dichtgeknepen om de ammoniaklucht niet te hoeven ruiken, achter haar aan de huiskamer in. Gelukkig hoef ik hier niet lang te zijn want tegen tienën word ik bij opa verwacht.

Aan de tafel in de woonkamer zit mijn zus al te tekenen. Ze snottert nog wat na. We tekenen allebei de hele dag door. Elke dag leggen we onze mooiste creaties op het hoofdkussen van het ouderlijk bed, met onze allerliefste wensen erbij geschreven voor moeder. Want ze heeft het zwaar. Ze kan niet tegen rommel en moet daarom de hele dag schoonmaken en klusjes doen, ontspannen of luieren kan ze niet. ‘Wat zullen de mensen wel niet denken,’ zegt ze dan. Ze moet aldoor maar bezig zijn, iets nuttigs doen, en daar wordt ze heel erg moe van, zo moe dat ze het soms ineens uitschreeuwt en instort. Op die momenten moeten we nog stiller zijn. Zelfs dan gaat ze niet liggen, maar zit een halfuurtje op een hoge keukenstoel en dan gaat het wel weer.

Ik maak een boterham met hagelslag in de keuken en veeg voor ik ook aan tafel schuif zorgvuldig alle kruimels van het aanrecht. Ik mag geen kruimels achterlaten, anders ontstaat er een scène. Mijn zus stopt met kleuren en kijkt bijtend op de binnenkant van haar wang hoe ik mijn brood eet. Er zitten

vegen menstruatiebloed op haar dijen zie ik, als ik een gevallen potlood opraap.

‘Zullen we ons dorp tekenen?’ vraag ik. IJverig gaan we aan de slag. Ik teken ons kleine huis in de straat net onder aan de dijk naast de molen. Met een beetje fantasie zou je dit enkel bakstenen huis met rode dakpannen een semibungalow kunnen noemen, en zo noemt mijn vader het ook. Opa noemt het gewoon een ‘aauw vochtig huske’. Het is niet erg comfortabel, met de koude tochtige wc en het onhandige gele lavet in de badcel. De verwarming is aangelegd door een zwager van mijn moeder en maakt veel lawaai met haar gesuis en geborrel. De keuken is best groot. Die is er later aangebouwd en heeft een plat dak. Er staat een grenen eettafel, waaraan we allemaal met gemak kunnen zitten. Als we eten bedelen de katten om voedsel door op hun achterpoten te staan en hun voorpoten op de tafelrand te leggen. Overal in het hout zitten kleine gaatjes van hun nagels, behalve op de plek aan de kopse kant waar mijn moeder zit. Daar komen de katten niet.

Naast de katten wonen in dit vochtige huis mijn ouders, mijn zus en ik. Mijn vader werkt op een kantoor van een ziekenfonds, maar eigenlijk is hij riviervisser. Hij moest stoppen met vissen toen de rivieren vervuilden, maar ieder vrij uur dat hij geen kwitanties ophaalt voor het ziekenfonds brengt hij door op de Waal. Hij zet fuiken en netten uit en vangt kilo's paling, die hij schoonmaakt in de schuur en rookt in een zelfgebouwde rookoven. Palingen die hij wil doorverkopen houdt hij levend in een grote stenen bak die hij achter in de schuur heeft gemetseld. Zodra hij thuiskomt van zijn werk trekt hij zijn nette pak uit en hijst zich in zijn ouwe ribbroek en vissers-trui en gaat ‘een bietje rommelen’, zoals hij het zelf noemt. Hij is het liefste buiten op het water of bezig in de schuur met

zijn fuiken. Als de rivier gaat wassen komen er palingen. Die dagen staat mijn vader heel vroeg op om voor de zon opkomt fuiken te gaan zetten. Omdat hij door die ziekenfondsbaan veel binnen is en vaak in de auto zit om kwitanties op te halen, heeft hij zichzelf een strak gymnastiekschema opgelegd. Iedere ochtend horen we hem uit de ouderlijke slaapkamer beneden de gang in lopen naar de wc. Daar laat hij een paar knallende scheten om zich daarna minutenlang op te drukken en buikspieroefeningen te doen. Het helpt, want hij is breed, sterk en gespierd. Daarna wast hij zich bij het lavet, gorgelt met water, smeert wat Oil of Ulay op zijn wangen en is klaar voor een dag op kantoor.

Mijn moeder is altijd thuis en maakt schoon. Ze kan niet tegen kruimels, kreukels, moddervlekken, kattenharen, muziek en lawaai. Daar moeten we altijd rekening mee houden. Het minste of geringste kan haar doen ontvlammen in een hete onbegrijpelijke woede. Ze heeft moeite met vreemde mensen, buitenlands eten, jonge katjes, kikkers, water, op vakantie gaan, moeilijke woorden en mensen in uitbundige kleding.

Ik teken de schuur die achter ons huis staat en twee keer zo groot is. In het ene deel van de schuur past precies de ziekenfonds-Opel, daarnaast de aanhangwagen, die we 'de kar' noemen, en een berg fuiken. In de winter manoeuvreert mijn vader er ook nog een roeiboot bij. Op een keurige werkbank in het andere deel van de schuur bewaart mijn vader zijn perfect onderhouden gereedschap. Daarmee timmert hij met latjes en houtjes vogelhuisjes en hij heeft met veel geduld en toewijding een muisvrij hok achter in de schuur getimmerd, waarin hij zijn fuiken en netten bewaart. Het is allemaal niet heel mooi, maar hij is erg trots op zijn creaties. Na iedere klus maakt hij zijn gereedschap schoon met een doek en hangt of legt het

terug op de juiste plek aan de wand of in de gifkast.

Naast ons huis staat een molen, de Vento Vivimus, met daarbij een molengat: een plas water die bij de molen hoort, omzoomd door rietkragen en oude, knoestige knotwilgen. We noemen het De Put. In dat water ligt de andere ijzeren roeiboot van mijn vader. Wij mogen er niet roeien, zegt mijn vader, omdat het water van de put onmetelijk diep is. Naast het water grenst ons land; de moestuin waar mijn vader met militaire precisie en liefdevolle aandacht aardappels verbouwt, maar ook bonen, bieten, wortels, uien, prei, snijbiet en aardbeien. Ik teken het allemaal en kleur het in met stiften.

Mijn slaapkamer is boven op de krappe zolder van het huis, in een hoek die is afgetimmerd met hardboard. Ik slaap er met mijn zus in ouderwetse stalen bedden. Het is er meestal koud en tochtig, onze haren bewegen door de rond het huis blazende wind wanneer we in bed liggen. Tegen de kou trek ik 's zomers en 's winters 's nachts bruine acryl bedsokken aan.

In de hoek van mijn kamer staat het bovenste stuk van een afgedankte buffetkast. Dat is nu mijn klerenkastje. Ik heb een blauwe en een bruine ribbroek, een blauwgrijs gestreept kielkje en een kriebelende lichtblauwe trui. Verder een paar verwassen T-shirts en wat ondergoed. Ik wil heel graag een zachte fluwelen zwieter, maar die is te duur. Misschien krijg ik hem voor sinterklaas. Mijn magere garderobe breid ik uit met vondsten van opa's zolder. Daar hangen oude ribfluwelen werkjasjes die worden gebruikt bij het plukken van de appels en peren, en in de linnenkasten op zolder liggen stapels oude mannenhemden. Ik heb zo'n hemd gejat en thuis roze geverfd met een tinnetje Dylon-textielverf. Het is een beetje flets uitgevallen, maar ik kan nu in ieder geval afwisselen.

Kijkend uit het raam van onze slaapkamer kan ik links de

koeienstal van de buurman zien en rechts de dijk, waarover de ganzen opstijgen uit de uiterwaarden en dan richting het zuiden vliegen.

Mijn ouders slapen beneden in een kleine slaapkamer naast de kelder. Naast het ouderlijk bed staat een linnenkast waarin onder de stapel scherp gevouwen handdoeken een paar briefjes van honderd liggen. Ik sluip er af en toe heen om ernaar te kijken.

Ons dorp telt niet meer dan een paar straatjes: de Palingstraat, de Veerstraat, de Schokkerstraat, de Achterstraat. Het ligt tussen twee rivieren ingeklemd: aan de ene kant stroomt de Waal en aan de andere kant nog geen vierhonderd meter verder de Maas. De Maas is altijd rustig en kabbelend, de Waal onrustiger, met een sterke stroming en in de zon blinkerende golven. De provinciale weg loopt parallel aan de dijk vanaf het dorp richting de sluis. Langs de kale dijk staan een paar populieren en een meidoorn. Ze hoorden bij de tuin van het dijkhuis dat niet lang geleden is gesloopt. Daar woonde een familie met vier kinderen. Het oudste kind, de twaalfjarige Bernard met zijn rode krullen en een vrolijk gezicht vol sproeten, sjeesde na de middagboterham in volle vaart het erf af en stak de provinciale weg over om terug naar school te gaan. Hij kwam terecht onder een passerende vrachtauto en was op slag dood. 'Morsdood,' aldus mijn vader. Dat is erger dan gewoon dood.

Mijn zus is ook weer gaan tekenen. Met haar tong half uit haar mond krabbelt ze wat op een stuk papier. Een kat, zoals altijd. Mijn zus heeft veel pech gehad, zeggen ze. Toen ze een jaar of twee was gooide ze gedroogde bruine bonen in de sloot maar ze vergat een boon los te laten en kukelde voorover in het water. Een buurman die toevallig aan de slootkant stond te harken zag haar onder de duiker naar hem toe drijven en heeft haar omhoog getrokken. Toen is er iets met haar gebeurd. Of anders was het

na het ongeluk met de pinda. Dat was ook een groot ding. De buurvrouw had pinda's uitgedeeld en ook een handjevol aan mijn zus gegeven. Die was veel te klein om pinda's te kunnen eten en heeft een eentje ingeademd. Pas na een paar weken, toen de dokter uitgedokterd en zij uitgeput was, is ze naar het ziekenhuis gebracht. Daar wisten ze er ook geen raad mee. Eenmaal op de intensive care is er een specialist uit Groningen gekomen, een 'hoge', zegt mijn vader, die na lang nadenken tot de conclusie kwam dat ze misschien iets in haar longen zou kunnen hebben. Op de foto's was inderdaad een rottende pinda te zien, die er toen is uitgehaald. Ze knapte snel op. In dat ziekenhuis is ze gruwelijk verwend, volgens mijn moeder. Ze krijste het uit wanneer het bezoek na een uurtje weer vertrok, maar ze was ook pas twee. Na dat voorval liet ze soms haar tong uit haar mond hangen, wat haar iets heel schattigs gaf, maar ook iets achterlijks.

Op school werd niet veel aandacht aan mijn zus besteed en zo belandde ze naast Elsje van Asch, die ook 'ongelukkig' was. Mijn zus hielp Elsje met haar sommen en woordjes en liep hand in hand met haar op het schoolplein, ver weg van de pestkoppen uit de klas. Sinds dit jaar zit mijn zus op een andere school. Daarvoor moet ze iedere ochtend door het tunneltje onder de snelweg waar alle scholieren doorheen fietsen. Ze is al een paar keer vastgepakt en uitgescholden door klasgenotes, van die meiden die feilloos aanvoelen dat zij wel een heel gemakkelijke prooi is. Dan wordt er gebeld door de conciërge van school en gevraagd of mijn zus naar huis mag of op school moet blijven. Mijn moeder wil haar overdag niet thuis, dus moet ze blijven. Ze sleept de ene na de andere onvoldoende binnen en heeft blauwe wallen onder haar ogen. Er wordt niet veel over gesproken thuis, alleen gefluisterd met de gereformeerde ooms en tantes van moeders kant die meewarig kijken

en op zondag bidden voor hun nicht en haar onfortuinlijke ouders. Het ligt in Gods handen, verder kunnen ze niet veel doen.

De buurman heeft weleens sommen met haar zitten maken. Dat ging prima. Dat kind is helemaal niet dom, vertelde hij mijn ouders, maar die durfden het niet te geloven.

Ik teken de camping, die net buiten het dorp aan de rivier ligt, en waar in de zomer veel Duitsers zitten. Zorgvuldig kleur ik de tenten en caravans in met geel en blauw.

Als laatste verschijnt de Uileboom op het papier, de lagere school waar ik in de zesde klas zit. Na de zomervakantie ga ik naar de middelbare. Ik heb toetsen gemaakt dus het duurt nu niet lang meer voor we zullen weten wat het wordt: de mavo of misschien wel de Rijksscholengemeenschap.

Op het schoolplein teken ik kleine poppetjes en één grote. Dat is meneer Donkers, onze onderwijzer. Hij is altijd druk met de andere dorpskinderen: Jan Dirk, die in de witte villa woont en heel erg verwend is; rooie Rinie, die de hele tijd vieze heupbewegingen maakt richting de meester, die daar hels om wordt en de ene na de andere klap uitdeelt. Met de zwarte stift teken ik de oude Wannes in zijn boomgaardje, de srv-wagen en de opoefiets van Jun d'n Diel, die dagelijks de dijk rond trapt in haar wapperende beige regenjas. Of háár regenjas; we weten eigenlijk niet wat Jun is. Een manwif, zegt mijn moeder, daar moet ik uit de buurt van blijven. Als de kinderen haar naroeppen 'Jun d'n Diel heeft unne piel,' trapt Jun met een lachje even flink door op haar fiets. Ze draagt mannenbroeken en heeft kort achterovergekamd haar en een zwarte hoornen bril. Net een kerel. Maar ze heeft wel borsten.

Veel is het verder niet, ons dorp: een dorpshuis, de kerk, de steenfabriek van Marjan en de cafetaria van mijn vriendin Desiree in de bocht van de dijk. Een rustig dorpje. Het is ge-

makkelijk om elkaar in de gaten te houden. Wat men allemaal over elkaar weet wordt vertrouwelijk gedeeld met de srv-man die het nieuws weer vertrouwelijk doorgeeft aan de volgende klant. Iedere woensdag horen wij de schetterende toeter van de srv-wagen al in de verte en bereidt mijn moeder zich voor op een bezoek aan de rijdende winkel. Als mijn moeder niets te vertellen heeft over deze of gene vertelt ze maar iets over ons. Dat we niet willen luisteren, of niet willen leren. Dat ze blij zal zijn als de vakantie voorbij is en ze weer rust krijgt. De srv-man geeft ons dan een standje als hij de boodschappen binnen komt brengen: ‘Wel naar oe moeder luisteren wor? Das belangrijk!’

Hij vertelt graag dat er wel zestien mensen in ons dorp zich van kant hebben gemaakt in nog geen twintig jaar tijd. Hij moet dan de dokter bellen, of de begrafenisondernemer en de familieleden. Pasgeleden nog de moeder van mijn klasgenoot Rinie. Iedereen heeft zo zijn sores, wij hebben onze zus.

Als laatste teken ik precies in het midden van het dorp de Hucht en kleur de zon.

Daarna drapeer ik de tekening op het hoofdkussen in de ouderlijke slaapkamer.

Ik ren naar de schuur, waar mijn moeder in een teil het bedzeil met een borstel staat af te schrobben, pak mijn fiets en rij naar de Hucht.